

ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ

УДК 316.12

Т. В. КРАВЧЕНКО

УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ УКРАЇНСЬКОГО ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА

У статті розглянуто сучасну систему управління соціальними ризиками, які зумовлені переходом до постіндустріального суспільства. Проаналізовано характер змін, що відбулися в суспільстві та зроблено спробу виокремлення принципів мінімізації соціальних ризиків.

Ключові слова: соціальні ризики, соціальна політика, соціальний захист, соціальне забезпечення, держави загального добробуту, постіндустріальні держави.

Суб'єктом суспільних відносин кожної держави, незалежно від форми політичного устрою, є людська особистість. І саме людина виступає основною рушійною силою сучасного соціально-економічного прогресу держави, а тому рівень її особистого розвитку й індивідуального добробуту є критерієм ефективності системи управління соціальними ризиками.

Для сучасного розвитку ринкових відносин характерна тенденція швидкої зміни в соціально-економічній сфері, що підвищує можливість появи непередбачуваних подій і, відповідно, провокує загострення соціальних небезпек, які, в свою чергу, трансформуються в соціальні ризики. Це дає підстави вважати їх індикаторами ефективності соціальної політики держави. Завчасний моніторинг соціальних процесів у суспільстві за показниками рівня розвитку особистості, її соціального добробуту та соціального самопочуття дасть можливість заздалегідь виробити необхідні управлінські рішення щодо мінімізації соціальних ризиків. Так, заздалегідь прийнята програма з ліквідації чинників негативного впливу на рівень життя населення становитиме систему управління ними.

Враховуючи трансформації суспільства, при виборі системи управління соціальними ризиками все частіше застосовують змішані форми для захисту громадян у системі соціального захисту, такі як соціальне страхування та соціальне забезпечення. Але успішність такого механізму остаточно не доведено.

Проблеми соціального ризику висвітлено в працях вітчизняних (О. І. Амоші, В.В. Вітлінського, Е. М. Лібанової, С. І. Пірожкова, Ю. І. Саєнка, М. І. Фащевського, М. Г. Чумаченка) і закордонних учених (У. Бека, Е. Гід-

денса, Н. Лумана, Ф. Найта, О. Яницького) з ризикології, соціальної політики, соціальної безпеки, соціального захисту населення, трудового капіталу тощо. Аналіз цих праць подано в [5; 6].

У процесі дослідження розглянуто основні поняття, функції та особливості системи управління соціальними ризиками шляхом впливу на здібності населення, заснованого на принципах зайнятості та системі соціального страхування, але питання управління новими соціальними ризиками, що викликані трансформаційними процесами постіндустріального суспільства, розкрито недостатньо.

Метою статті є формування принципів системи управління мінімізацією соціальних ризиків з урахуванням трансформаційних процесів постіндустріального суспільства. Досягнення поставленої мети вбачається можливим завдяки здійсненню аналізу наукових праць щодо змін управління соціальними ризиками та сучасного розуміння соціального ризику.

Початок ХХІ ст. ознаменований тим, що розвиток провідних країн почав залежати від соціальних факторів, які стали впливати на всі сфери економіки, чим змінили структуру суспільних потреб, видів економічної діяльності й загальнолюдських цінностей. Така трансформація призвела до якісних змін структури соціальних ризиків, що виявляються в різних сферах життєдіяльності людини.

Відчути ці зміни можна через розкриття поняття соціального ризику як соціального явища, що поєднує в своїй структурі демографічні ризики; ризики у сфері зайнятості (втрата роботи, неповна зайнятість, атипова зайнятість); ризики бідності (низький рівень доходів та витрат, низький рівень матеріальної забезпеченості); ризики втрати здоров'я, працездатності; ризики обмеження життєдіяльності та низхідної соціальної мобільності; нерегульована трудова міграція; соціальна нестабільність; незадовільний екологічний стан та його погіршення тощо.

У широкому розумінні соціальний ризик – це будь-яка діяльність соціальних суб'єктів в умовах невизначеності й ситуації неминучого вибору. Так, А. М. Балашов називає такі значущі особливості соціального ризику: по-перше, ризик завжди створюється в соціальній системі; по-друге, обсяг ризиків є функцією якості соціальних відносин і процесів; по-третє, міра ризику залежить від експертів і експертного знання. У вузькому розумінні соціальний ризик – це ризик у ситуації соціального характеру, тобто в системі відносин “суб'єкт – суб'єкт”. У науково-публіцистичній літературі зустрічається трактування соціального ризику як рівня соціальної напруженості населення [1, с. 192].

Поняття “ризик” було застосовано ще у ХІV ст. в італійських містах-державках і характеризувало розвиток систем страхування морської торгівлі, де цей термін використовували для розрахунку різних загроз. Доцільно звернути увагу, що поняття ризику з наукового погляду вперше було розглянуто німецьким математиком Й. Н. Тетенсом у 1786 р. Стрімкий розвиток науко-

во-технічного прогресу в ХІХ ст. призвів до появи нових ризиків та подальшого зростання їх наукового значення. У кінці ХІХ ст. виникла теорія, яка пов'язує ризик, насамперед, з непевністю. Ця теорія викликала досить серйозну дискусію серед науковців того часу [3; 8].

Протягом 20-х – на початку 30-х рр. ХХ ст. активно розробляли теорію “соціальних ризиків”, згідно з якою, соціальне забезпечення надають членам суспільства у зв'язку з виникненням різних обставин, так званих соціальних ризиків, а під соціальним ризиком більшість авторів розуміють ризик втрати заробітку.

Вивчення ризику як невід'ємної складової прийняття економічних рішень визнано лише після виходу в 40-х рр. ХХ ст. книги Дж. Фон Неймана та О. Моргенштерна “Теорія ігор і економічної поведінки”, у якій досліджено проблему підвищення прибутку підприємства й корисності працівника з урахуванням фактора ризику. Міркування авторів вплинули на розвиток економічної теорії ризику й дали поштовх для розробки “Концепції ухилення від ризиків” М. Фрідмана і Г. Марковіца, “Суб'єктивної теорії” Л. Севіджа та В. А. Ойгензіт, “Теорії стану переваг” К. Ерроу та Дж. Дебрю [2; 7].

Таким чином, на сьогодні ризик є відображенням як розрахунку небезпек, що виникають, так і можливостей мінімізації та забезпечення населенню захисту від його настання. А управління ризиками на сучасному етапі, як його визначив У. Бек, можна вважати таким, що передбачає не тільки впровадження заходів протидії, а також активне прийняття ризику як частини стратегії соціально-економічного розвитку країни [10, с. 12].

Слід зазначити, що соціальна політика, зокрема прийняття управлінських рішень щодо мінімізації дії соціальних ризиків, залежить від загальної системи управління державою, тобто економічною моделлю. Аналіз економічних моделей щодо дії в них системи управління соціальними ризиками буде сприяти виявленню їх недоліків та переваг. Адже кожна економічна модель на сьогодні має досвід адаптації до трансформаційних змін суспільства, тому їх аналіз дасть можливість сформулювати принципи системи управління мінімізацією соціальних ризиків з урахуванням трансформаційних процесів постіндустріального суспільства.

Так, соціальна модель європейських країн ґрунтується на соціальному захисті. Соціальна безпека, яка є рушійною силою суспільного згуртування й гарантією економічного процвітання, відіграє в усіх європейських країнах головну роль. Навіть світова економічна криза не поставила під сумнів необхідність збереження соціального захисту членів суспільства від соціальних ризиків.

Наукова думка виокремлює такі соціально-економічні моделі розвитку: американську (США, Канада), японську (Японія, Південна Корея), континентальну (Німеччина, Австрія, Швейцарія, Франція), скандинавську (Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія). Універсальної моделі не існує, але

теоретичні аспекти й практичний досвід цих країн мають значення для впровадження в Україні системи захисту населення від впливу соціальних ризиків [11].

Незважаючи на розбіжності в структурах, особливість європейської соціальної моделі полягає в тому, що в межах національних систем країн – членів ЄС існує тісна взаємозалежність між економічною ефективністю й соціальним прогресом. Європейську модель відрізняє розвинутий страховий компонент. Разом з тим соціальні фактори виступають і як продуктивні.

Соціальна модель ЄС ґрунтується на трьох компромісах: між державою й ринком, між працею й капіталом (роль загальнонаціональних угод), між державою благоденства й індивідуальною відповідальністю. Основним нормативним актом, що регулює правовідносини у сфері соціального забезпечення в Європі, у тому числі й принципи його фінансування, є Європейська соціальна хартія. Безпосередньо правове регулювання в цій сфері здійснюється на основі прецедентного права Європейського комітету соціальних прав [4]. Європейська соціальна хартія є зобов'язувальним інструментом, що регулює широке коло економічних і соціальних прав у галузі зайнятості й суспільної згуртованості.

Аналіз зазначених вище існуючих економічних характеристик моделі соціально орієнтованої держави в промислово розвинутих країнах свідчить про те, що до її базових функцій входить регулювання доходів населення й створення передумов для високої якості життя. У зв'язку із цим до сталих характеристик соціальної моделі держави належать: високі витрати суспільства на заробітну плату (40–60% ВВП); збалансовані системи доходів населення, які дають змогу запобігати високій диференціації; розвинута система соціального захисту, витрати на яку становлять не менше ніж 20–25% ВВП; істотна частка соціальних витрат у державному бюджеті на охорону здоров'я (7–9% ВВП) та освіти (4–6% ВВП).

Стрімкий розвиток сучасної світової цивілізації породжує появу нових соціальних ризиків, які потребують перегляду системи управління та пошуку нових підходів до їх мінімізації. Соціальні ризики індустріального суспільства доповнюються або замінюються новими ризиками, що загострює суперечності в соціальній сфері та вимагає впровадження системи суттєвих змін соціального захисту.

У. Бек вважає, що суспільство полишає індустріальну сучасність, одержиму ідеєю накопичення багатства, і вступає у фазу пізньої індустріальної сучасності, що характеризується рефлексивним ризиком [9]. Цей процес інтенсивно впливає на іншу тенденцію – соціальну індивідуалізацію, тобто фактичну індивідуалізацію ризиків. Особа більше не покладається на родинні зв'язки та не має впевненості в постійній зайнятості, оскільки ринки праці та сімейні відносини стали невизначеними й суперечливими.

Ця невизначеність спонукає державу до регулювання життя своїх громадян новими методами, шляхом перегляду та трансформування поняття со-

ціального ризику в поняття індивідуальної відповідальності. Зазначений процес делегування відповідальності на індивідуальний вимір передбачає перенесення окремих проблем соціальної сфери ринку праці, освітньої системи, системи охорони здоров'я з відповідальності держави на соціальну відповідальність приватного сектору та соціальну ініціативу громадян [10, с. 13].

Старі соціальні ризики, як частина індустріальної економіки, були тісно пов'язані з потребами ринку праці в стабільному постачанні кваліфікованої робочої сили. Соціальну політику розробляли на основі мінімізації соціальних ризиків, шляхом впливу на здібності населення, які були засновані на принципах зайнятості та впровадженій системі соціального страхування. Саме ці принципи стали основою розвитку держав загального добробуту у європейських країнах в другій половині ХХ ст. та забезпечили соціальні ризики ринку праці в умовах економічних спадів [10, с. 14].

Сучасні держави загального соціально-економічного добробуту були побудовані в післявоєнні роки з однією ключовою метою: захистити годувальника родини від наслідків настання втрати працездатності. Але з того часу структура соціального ризику різко змінилася, і сьогодні соціальні ризики включають у себе неповну та атипову зайнятість, довгострокове безробіття, малозабезпеченість, неповні родини, соціальне відторгнення тощо. Структурні зміни соціального ризику зумовили необхідність реформування соціальної політики держав загального добробуту [9, с. 495].

Дж. Бонолі розуміє нові соціальні ризики як ситуації, в яких індивідууми зазнають втрат добробуту, що виникли в результаті соціально-економічних перетворень за останні три-чотири десятиріччя і які, як правило, стосуються постіндустріальної спільноти. Найбільш важливими з них є деіндустріалізація й зайнятість у третинному секторі, масове залучення жінок як основної робочої сили, порушення стабільної структури родини, зміна стандартів зайнятості населення. Ці тенденції, як індивідуально, так і у взаємодії одна з одною, змінюють структуру соціальних ризиків та їх вплив на сучасне суспільство [9, с. 498].

Соціальні ризики, які виникли протягом останніх двох або трьох десятиліть, сьогодні не мають достатніх механізмів забезпечення на рівні сучасних державних соціальних політик. Але аналіз соціальної політики захисту промислових робітників може мінімізувати й нові ризики, що виникли. Так, договірна система оплати праці в Скандинавських країнах або в Німеччині, що існувала впродовж повоєнних років, сьогодні продовжує виконувати захисну функцію для працівників, які перебувають у несприятливому становищі. Солідарна й договірна система оплати праці запобігає появі проблеми малозабезпеченості в зазначених країнах. Однак у більшості випадків, політика, спрямована на захист населення від непередбачуваної втрати доходу, не мінімізує більшості нових груп ризиків. Отже, існуюча світова система соціального забезпечення потребує нових підходів і

впровадження низки реформ для збереження соціальної стабільності та гідного рівня життя громадян.

Аналіз досліджень щодо співвідношення старих і нових ризиків у контексті порівняння принципів, на яких будуються існуючі світові соціальні політики у їх подоланні, показує, що метою соціальної політики індустріальних держав є забезпечення соціального захисту найманих працівників у разі втрати доходу на ринку праці. Головною ж метою соціальних політик постіндустріального суспільства є забезпечення захисту від ризиків і загроз, що пов'язані із соціально-економічними перетвореннями сучасної цивілізації.

Слід зауважити, що зміни, які відбуваються в системі захисту населення від негативного впливу нових соціальних ризиків, базуються на існуючому досвіді та результатах практичної реалізації політики їх мінімізації світовими індустріальними державами. Так, наприклад, ризики у сфері здоров'я людини, звичайно, змінилися з плином часу, але це не повинно впливати на здатність держав гарантувати соціальне забезпечення ризиків у галузі охорони здоров'я. Загальний доступ до найкращого лікування був і залишається основою соціального страхування в системі захисту населення від старих і нових ризиків у галузі охорони здоров'я. Певні надбання у сфері соціального захисту є ефективними та дієвими й на сучасному етапі розвитку постіндустріального суспільства, наприклад, загальна фіксована ставка пенсійного збору, наприклад, забезпечила ефективний захист проти бідності в старості промислових робітників і виявилась особливо важливою для сучасних найманих працівників. Крім того, ХХ ст. зумовило розвиток соціальних програм, фінансування системи соціального захисту населення з податкових надходжень і фіксованих внесків у сфері пенсійного забезпечення, які на сьогодні значно допомагають новим атиповим профілям кар'єри, що стали все частіше з'являтися протягом останніх двох або трьох десятиліть.

Існуюча відмінність в управлінні процесом мінімізації старих і нових ризиків показує, що основою цього процесу є реакція на різні соціально-економічні перетворення. Модель індустріальної держави загального добробуту розглядають як довготривалу реакцію на інтенсивний розвиток науково-технічного прогресу й соціальну нестабільність, що було викликано індустріалізацією. З іншого боку, політика управління новими соціальними ризиками містить спроби впоратися з проблемами, які не стосуються індустріалізації і є результатом більш пізніх соціальних перетворень.

Крім того, важливе значення має зміна цільових соціальних груп, на які спрямована система соціального захисту населення. Звичайно, неможливо визначити чіткі межі цих груп, але сьогодні абсолютно ясно, що для післявоєнних держав загального добробуту цільовими групами були літні працівники і літні люди (в основному чоловіки), тоді як головними бенефіціарами політики сучасного управління новими соціальними ризиками є жінки й молодь, які на сьогодні досить часто мають низьку кваліфікацію.

Слід зауважити, що не існує чітко визначеної відмінності між згаданими групами, але саме зазначені зміни зумовлюють різновекторність політики соціального захисту населення в межах індустріального та постіндустріального суспільства. Крім того, аналіз системи соціального захисту населення сучасних соціальних держав показує необхідність удосконалення та реформування існуючої соціальної політики в питанні мінімізації соціальних ризиків, що виникли на початку XXI ст. [9, с. 501–502].

Таким чином, огляд і аналіз існуючої світової практики можуть сприяти процесу реформування системи управління соціальними ризиками для України, пореформений період якої не тільки впливає на трансформацію суспільства, але й породжує соціальні ризики нового типу, що відбуваються на тлі невирішеної проблеми мінімізації глибоких соціальних ризиків старого типу в усіх сферах життя українського суспільства.

Повноправне членство в Європейському Союзі – стратегічна зовнішньополітична мета України. Європейський вибір України зумовлений усвідомленням необхідності загальноєвропейської інтеграції як важливого фактора державної незалежності, безпеки, політичної стабільності, економічного розвитку й соціальної злагоди в суспільстві.

Україна має завчасно подбати про виконання низки вимог з приведення до європейських стандартів ключових параметрів свого розвитку: економічних, правових, соціальних. Однією з таких вимог є реформування системи захисту населення від соціальних ризиків.

Українська держава є країною, яку характеризує високий ступінь нерівності та неконтрольований рівень диференціації доходів населення. Причому проблема нерівності на сьогодні має в своїй основі не тільки економічні, а й соціальні, політичні та етнокультурні компоненти. Все це привело до поляризації українського суспільства й створило високу соціальну напругу та соціальні конфлікти, що породжують нові соціальні ризики.

Враховуючи стан розвитку сучасного українського суспільства, потрібно визначити низку небезпек, що загострились у сучасних соціально-економічних умовах і були викликані економічною кризою та воєнно-політичною ситуацією в країні. Насамперед, це негативний вплив на розвиток приватного сектору, зменшення заробітної плати найманих працівників, скорочення персоналу, укрупнення вакансій зі скороченням оплати праці порівняно з попередниками, скорочення програм роботи з молодими спеціалістами, подальший розвиток атипової та неповної зайнятості, зборгованість з виплати заробітної платні, безробіття тощо. Політична ситуація в Луганській та Донецькій областях призвела до втрати соціально-економічних зв'язків між зазначеними територіями та іншими регіонами країни, знищення великої кількості підприємств та міграції населення, що, в свою чергу, спричинило збільшення навантаження на ринок праці центральних та західних областей і підвищення рівня безробіття.

Українське суспільство сьогодні – це ризикогенна сфера, стан якої негативно впливає на гарантії стабільності та добробуту населення. А тому

вітчизняна система соціального захисту населення повинна враховувати трансформації, що мали місце в постіндустріальному українському суспільстві та виявилися не тільки в зниженні загального добробуту населення, поглибленні диференціації між членами суспільства, соціальному відторгненні, але й змінили ціннісні орієнтири, частково активізували соціальну відповідальність громадян, їх прагнення до участі в управлінні державою й активної громадянської позиції. Можна зазначити такі якісні характеристики нових соціальних ризиків в українських реаліях: атипова зайнятість, зміна сімейних структур, зміна соціальних цінностей, глибока диференціація, загальні соціально-економічні трансформації, соціальне відторгнення. Тому українська система управління соціальними ризиками у своїй побудові повинна виходити як із принципів забезпечення соціального захисту найманих працівників у разі втрати доходу на ринку праці, так і з забезпечення захисту від ризиків та загроз, що пов'язані із соціально-економічними перетвореннями сучасних трансформаційних процесів.

Висновки. У ході розкриття нами теми статті зроблено спробу сформулювати принципи системи управління мінімізацією соціальних ризиків з урахуванням трансформаційних процесів постіндустріального суспільства, що були визначені на основі аналізу наукових праць щодо змін управління соціальними ризиками та сучасного розуміння соціального ризику. Отже, ситуація, що склалася на сьогодні в системі управління соціальними ризиками у зв'язку з їх якісними змінами, що відбуваються в результаті стрімкого розвитку сучасного суспільства, вимагає подальшого вдосконалення й реформування сучасного соціального захисту населення від негативного впливу непередбачуваних подій як у світовій практиці, так і в українському суспільстві зокрема.

Аналіз існуючих соціальних політик доводить, що найбільш вдалими є системи соціал-демократичних держав загального добробуту, що поєднують у собі досвід мінімізації соціальних ризиків індустріального періоду і впровадження інноваційних підходів, які впливають на мінімізацію нових соціальних ризиків. Основою управління соціальними ризиками сучасних постіндустріальних держав є подальший розвиток системи соціального захисту. По-перше, існуючі моделі соціал-демократичних держав загального добробуту, що були засновані не стільки на соціальному страхуванні, скільки на всезагальному забезпеченні, набагато більше підходять для ринків праці, що швидко розвиваються, постіндустріальних ринків праці та нових сімейних структур. По-друге, механізми соціального захисту індустріальних держав, що засновані на централізованій договірній системі, стабільній заробітній платні та активній політиці держави, приватного сектору та громадян на ринку праці, хоча і розвивалися для забезпечення інтересів промислових робітників, виявилися особливо корисними для захисту працівників постіндустріальної сфери послуг від ризику бідності, запобігання довготривалому безробіттю та соціальному виключенню. Таким чином,

незважаючи на те, що вектором моделей сучасних держав загального добробуту був захист працівників індустріального сектору, існує багато рис, що роблять їх придатними для захисту від нових соціальних ризиків, які є реаліями сучасного постіндустріального суспільства.

Список використаної літератури

1. Балашов А. М. Регіональне управління в контексті суспільного розвитку України : монографія / А. М. Балашов. – Запоріжжя : Вид-во КПУ, 2009. – 280 с.
2. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні / Н. Б. Болотіна. – Київ : Знання, 2005. – 381 с.
3. Герасимів Т. З. Принципи права соціального забезпечення України / Т. З. Герасимів. – Дрогобич : Відродження, 2002. – 128 с.
4. Європейська Соціальна Хартія ETS № 163 [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
5. Кравченко Т. В. Визначення та оцінка соціальних ризиків на регіональному рівні / Т. В. Кравченко // Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління. – 2009. – № 4 (50). – С. 185–190.
6. Мерзляк А. В. Державна політика в сфері управління соціальними ризиками: сутність, формування та реалізація / А. В. Мерзляк, Т. В. Кравченко // Держава та регіони. Серія: Державне управління. – 2010. – № 4. – С. 170–176.
7. Никитин С. М. Социологическая теория риска в поисках предмета / С. М. Никитин, К. Л. Феофанов // Социологические исследования. – 1992. – № 10. – С. 120–127.
8. Сінчук С. Теорія соціального ризику за правом соціального забезпечення / С. Сінчук // Право України. – 2003. – С. 74–76.
9. Bonoli G. Postindustrialization, New Social Risks, and Welfare State Adaptation in Advanced Industrial Democracies [Electronic resource] / Giuliano Bonoli // Comparative Political Studies. – 2007. – Vol. 40. – № 5. – P. 495–520. – Mode of access: http://www.researchgate.net/publication/238758714_Time_MattersPostindustrialization_New_Social_Risks_and_Welfare_State_Adaptation_in_Advanced_Industrial_Democracies.
10. Harslof I. Changing Social Risks and Social Policy Responses in the Nordic Welfare States / Ivan Harslof, Rickard Ulmestig. – Basingstoke : Palgrave Macmillan, 2013. – 295 p.
11. Vartiainen A. Globalization and The Welfare State. A Case Study of Finland [Electronic resource] / Annastiina Vartiainen // Master's Thesis. Social Sciences. – Wintersemester, 2011. – 84 p. – Mode of access: <https://www.gsp.uni-freiburg.de/research/vartiainen.2011.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2015.

Кравченко Т. В. Управление социальными рисками в условиях постиндустриального общества

В статье рассматривается современная система управления социальными рисками, которые предопределены переходом к постиндустриальному обществу. Проанализирован характер изменений, которые состоялись в обществе, и сделана попытка выделения принципов минимизации социальных рисков.

Ключевые слова: *социальные риски, социальная политика, социальная защита, социальное обеспечение, государство всеобщего благосостояния, постиндустриальные государства.*

Kravchenko T. Social Risk Management in Post-Industrial Society

In this article, the author focuses on challenges of social risk management in a post-industrial society and emphasizes the need to analyze the principles of the management

system allowing minimizing social risks in the process of reforms. The author states that “risk” implies both threat assessment and defining opportunities for risk minimization and ensuring people are protected against it. Risk management is seen as a framework that includes both introducing coping strategies and promoting active risk taking as a strategy for the social and economic development of the country.

The author highlights that the social policy in management decision-making aimed at minimization of full-scale impact of social risks depends on the general government system. The author emphasizes that the current changes in social security are based on prior experiences and results of applying social practices aimed at risk minimization, provided by global industrial markets, which can be effective at the current stage of post-industrial society development. The article focuses on differences in managing the process of risk minimization for old and new social risks.

The author specifies that the process of social risk managing is increasingly characterized by the change of target social groups, which is the outcome of multi-vector nature of social security policy. The author believes that the analysis of existing global social practices is the basis for developing a sustainable system of social risk management in modern Ukraine. It is highlighted in the article that according to the world practices Ukrainian system of social risk management should both apply principles of social security for employees in case they lose income in the labor market and tailor them to meet requirements of security against risks and threats associated with social and economic reforms in the course of current transformation processes.

Key words: *social risks, social policy, social security, welfare states, post-industrial states.*